

سوءهاضمه، بیماری برگشت محتویات معده به مری و سندرم روده تحریک پذیر در اهداکنندگان خون

دکتر خدیجه حاتمی، دکتر اکرم پورشمس*، دکتر کوروش عظیمی، دکتر مهدی صرافی

مریم مهربانی، دکتر پردیس مستجابی، دکتر محمدرضا اکبری

مرکز تحقیقات بیماریهای گوارش و کبد، دانشگاه علوم پزشکی تهران

سوءهاضمه، بیماری برگشت محتویات معده به مری (GERD)¹ و سندرم روده تحریک پذیر (IBS)² جزو شایعترین بیماریهای دستگاه گوارش می‌باشند. این بیماریها باعث کاهش کیفیت زندگی افراد می‌شوند و بار اقتصادی سنگینی بر دوش جامعه تحمیل می‌کنند. شیوع سوءهاضمه، GERD و IBS در کشورهای غربی به ترتیب ۱۸-۳۰٪، ۲۵-۳۰٪ و ۱۰-۱۵٪ و در کشورهای آسیایی به ترتیب ۸-۱۴٪، ۳-۷٪ و ۳-۵٪ است. شیوع این بیماریها در کشور ما مشخص نیست. هدف این مطالعه تعیین شیوع نشانه‌های بیماریهای فوق در اهداکنندگان خون در تهران بود.

۳۵۱۷ نفر (۳۱۱۵ مرد، ۴۰۲ زن) از اهداکنندگان خون در سال ۱۳۸۰ به‌طور تصادفی انتخاب و وارد مطالعه شدند. ده پزشک عمومی آموزش دیده با شرکت‌کنندگان در مطالعه مصاحبه نمودند و پرسشنامه‌ای را که براساس وجود نشانه‌های اصلی ریفلاکس (سوزش سردل و یا رگورژیتاسیون)، سوءهاضمه و نیز وجود معیارهای Rome I جهت تشخیص IBS در طی یک سال گذشته تنظیم شده بود کامل کردند.

فراوانی نسبی سوءهاضمه مشابه زخم ۷/۳٪ (۲۵۹ نفر) [۷/۳٪ مردان (۲۲۷ نفر)، ۸٪ زنان (۳۲ نفر)]، $P=0/1$ و سوءهاضمه مشابه اختلال حرکتی ۲/۸٪ (۹۸ نفر) [۲/۴٪ مردان (۷۵ نفر)، ۵/۸٪ زنان (۲۳ نفر)]، $P<0/001$ بود. فراوانی نسبی GERD به‌صورت حداقل یک بار در هفته ۱۱/۳٪ و حداقل یک بار در ماه ۸/۸٪ بود و اختلافی بین گروههای جنسی وجود نداشت. فراوانی نسبی IBS ۵/۶٪ (۱۹۸ نفر) [۴/۹٪ مردان (۱۵۲ نفر)، ۱۱/۳٪ زنان (۴۵ نفر)]، $P<0/001$ بود.

هر سه بیماری فوق در اهداکنندگان خون شایع است. شیوع سوءهاضمه در این جمعیت کمتر از کشورهای غربی و مشابه جوامع آسیایی می‌باشد، درحالی‌که شیوع IBS و ریفلاکس در آنان بیش از کشورهای آسیایی و مشابه کشورهای غربی است. انتظار می‌رود شیوع این بیماریها در جامعه بیشتر از میزان به دست آمده در این مطالعه باشد، زیرا اهداکنندگان خون سالمتر از افراد جامعه هستند. گوارش، ۱۳۸۲؛ سال هشتم: ۴۶-۱۳۸

واژه‌های کلیدی: سوءهاضمه مشابه زخم (Ulcer-like dyspepsia)، سوءهاضمه مشابه اختلال حرکتی (Dysmotility-like dyspepsia)، سندرم روده تحریک‌پذیر (IBS)، بیماری برگشت محتویات معده به مری (GERD)، معیار Rome I، سوزش سردل (Heartburn)، بازگشت اسید معده به حلق (Regurgitation)

1. Gastroesophageal Reflux Disease
2. Irritable Bowel Syndrome

* نویسنده مسئول: دکتر اکرم پورشمس - تهران، خیابان کارگر شمالی،

بیمارستان دکتر شریعتی، مرکز تحقیقات بیماریهای گوارش و کبد

تلفن و نمابر: ۸۰۱۲۹۹۲

E-mail: pourshams@ams.ac.ir